

**POWIATOWY
PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
W POWIECIE KOSZALIŃSKIM
NA LATA 2018 – 2025**

KOSZALIN 2017

SPIS TREŚCI:

1. WPROWADZENIE
2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU KOSZALIŃSKIEGO
3. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY, MITY I STEREOTYPY
4. PRZEMOC W RODZINIE W WYBRANYCH DOKUMENTACH MIĘDZYNARODOWYCH I KRAJOWYCH
 - 4.1. Dokumenty międzynarodowe
 - 4.2. Akty prawa krajowego
 - 4.3. Korelacja Programu Przeciwdziałania Przemocy z innymi aktami i programami
5. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE KOSZALIŃSKIM
6. ZASOBY POWIATU
7. ANALIZA SWOT
8. CEL GŁÓWNY, KIERUNKI I OBSZARY DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU
9. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO – PRAWNE PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
 - 9.1. Podstawy prawne sporządzenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy
 - 9.2. Misja
 - 9.3. Realizatorzy i Partnerzy Programu
 - 9.4. Odbiorcy działań
 - 9.5. Monitoring realizacji Programu
10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU
11. PODSUMOWANIE

1. WPROWADZENIE

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. będąca ustawą zasadniczą dającą podwaliny i ramy funkcjonowania państwa polskiego, oraz aktem prawnym gwarantującym podstawowe prawa obywateli w wielu artykułach odnosi się do problemu przemocy w rodzinie. Artykułem 33 ustawodawca wyraźnie zaznaczył że „kobieta i mężczyzna (...) mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym.” Nikt również nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu, a także stosowaniu wobec niego kar cielesnych (art. 40). Ponadto szczególną ochroną objęto prawa dziecka nadając każdemu prawo żądania od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją (art. 72). Publiczne organy i podmioty także zostały zobligowane do uwzględniania szeroko pojętego dobra rodziny i uwzględniania jej we własnej polityce, w szczególności poprzez udzielanie takiej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej, którą niewątpliwie jest także występowanie przemocy domowej (art. 71). Prawodawca celowo umieścił ochronę z zakresu przemocy w rodzinie w ustawie zasadniczej, ze względu na szczególny charakter tego problemu uznając prawo do życia bez przemocy jako uprawnienie niezbywalne i podstawowe, przysługujące każdemu bez względu na wiek, płeć, wyznanie religijne, poglądy.

W podobnym tonie przemoc została przedstawiona w Preambule do Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Uznano, że „(...)przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności (...).”

Organy Powiatu Koszalińskiego na mocy artykułu 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zostały zobligowane do opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 - 2025, zwanego dalej Programem. Niniejszy dokument jest realizacją tego obowiązku.

Prace nad Programem powierzone zostały Powiatowemu Konwentowi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Forum to zostało utworzone na podstawie

Uchwały Nr 167/2016 Zarządu Powiatu w Koszalinie z dnia 8 czerwca 2016 r. W jego skład weszło 11 osób, które są przedstawicielami instytucji realizujących na terenie powiatu koszalińskiego zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy, tj. ośrodków pomocy społecznej, zespołów interdyscyplinarnych, Policji, organizacji pozarządowych, ekspertów.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest w dużej mierze kontynuacją poprzednio przyjętego programu obejmującego lata 2012-2017. Podejmowane dotychczas działania w ramach realizacji Programu potwierdzają skuteczność podmiotów w udzielaniu profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą i osobom stosującym przemoc oraz w zakresie profilaktyki i działań prewencyjnych. Podstawą realizacji Programu jest interdyscyplinarność, zgodnie z którą wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Dlatego też w realizacji Programu uczestniczyć będą specjaliści zaangażowani w pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy, instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz pełniące funkcje wspierające.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2025 ma przyczynić się do ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej.

Adresatami działań są mieszkańcy Powiatu Koszalińskiego, a w szczególności osoby doznające przemocy w rodzinie, osoby stosujące przemoc w rodzinie i świadkowie takich niepożądanych postaw/zachowań.

2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU KOSZALIŃSKIEGO

Powiat Koszaliński położony jest w północno – wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Według Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego liczy 66071 mieszkańców, gdzie 32978 stanowią mężczyźni, natomiast kobiety 33093¹. Jego ogólna powierzchnia wynosi 1669 km², z czego 34,1% zajmują grunty orne, 42,8% lasy i tereny leśne, a 23,1% pozostałe grunty.

¹ Źródło: Główny Urząd Statystyczny, stan na dzień 31.12.2016 r.

Liczba ludności w Powiecie Koszalińskim	
ogółem	66071
kobiety	33093
mężczyźni	32978

Źródło – Główny Urząd Statystyczny

W granicach administracyjnych powiatu koszalińskiego znajduje się osiem gmin:

- Bobolice, Mielno, Polanów i Sianów – o statusie miejsko – wiejskim;
- Będzino, Biesiekierz, Manowo i Świeszyno – o statusie wiejskim.

Ogółem w powiecie znajdują się 322 miejscowości. W centrum powiatu znajduje się Koszalin – miasto na prawach powiatu, które jest także siedzibą władz powiatu koszalińskiego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie. Najbliższe otoczenie stanowią powiaty: kołobrzeski (od zachodu), białogardzki (od południowego zachodu), sławieński (od północnego wschodu), szczecinecki (od południowego wschodu), oraz słupski i bytowski (od wschodu). Północną granicę powiatu wyznacza trzydziestokilometrowy pas wybrzeża Morza Bałtyckiego. Gminy Mielno, Sianów, Manowo, Świeszyno, Biesiekierz i Będzino sąsiadują z Koszalinem. Otoczenie międzynarodowe powiatu tworzą kraje basenu Morza Bałtyckiego.

3. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY, MITY I STEREOTYPY

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członkowie rodziny – dop. autor), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Z powyższej definicji wynikają następujące cechy charakterystyczne przemocy:

- Jest skierowana wobec osoby najbliższej (czyli zgodnie z dyspozycją art. 115 § 11 kodeksu karnego wobec małżonka, wstępnego, zstępного, rodzeństwa, powinowatego w tej samej linii lub stopniu, osoby przysposobionej oraz jej małżonka, a także wobec osoby pozostającej we wspólnym pożyciu, lub prowadzącej wspólne gospodarstwo domowe);
- jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- siły są nierówne – sprawca przemocy jest silniejszy od ofiary;
- działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary;
- powoduje cierpienie i szkody fizyczne lub psychiczne – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary, szkody mogą być wymierne albo nie, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe, czy też odroczone w czasie.

Wartym podkreślenia jest fakt, że przemoc w rodzinie jest problemem o wielu aspektach, a rozmaite sposoby wyjaśnienia przyczyn przemocy są użyteczne tylko dlatego, że podkreślają różnorodność czynników skutkujących powstawaniu przemocy domowej. Nie można również upraszczać tego zjawiska, ponieważ spowoduje to mylne wyobrażenie, że rozwiązanie kwestii przemocy wydaje się nadzwyczaj łatwe. Przykładowo przyjmuje się, że uzależnienia powodują występowanie przemocy. Tymczasem z doświadczeń praktycznych jednoznacznie wynika, że przemoc może występować w rodzinach wolnych od alkoholu lub innych używek. Alkoholizm lub inne uzależnienia nie są jedyną przyczyną przemocy, ale występującym z nią uwarunkowaniem, zresztą jak i inne problemy społeczne – bezdomność, bezrobocie, ubóstwo, bieda, przestępczość.

Przemoc domowa rzadko jest czynem jednorazowym. Znacznie częściej jest procesem o długiej, nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz:

- faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych,
- faza ostrej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji,

- faza miodowego miesiąca – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, jednak bez specjalistycznej pomocy kończy się to nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy.

Przemoc jest zjawiskiem bardzo złożonym, dlatego tak ciężko jest osobie będącej ofiarą przemocy przerwać milczenie, a co jest z tym związane wyjść poza tzw. błędne koło przemocy.

W literaturze przedmiotu rozróżniamy następujące rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna – bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, zadawanie bólu;
- przemoc psychiczna – sprawowanie przez sprawcę psychicznej kontroli nad ofiarą - np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów;
- przemoc seksualna – zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także zmuszanie do współżycia w nieakceptowanej formie;
- przemoc finansowa (ekonomiczna) – np. utrzymywanie osoby zależnej w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie pracy zawodowej, nie dawanie wystarczającej ilości środków finansowych na prowadzenie gospodarstwa domowego;
- przemoc polegająca na osaczeniu – np. ciągle chodzenie za kimś, dzwonienie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy lub zastraszania;
- przemoc w wymiarze społecznym – zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych;
- zaniedbanie – z przemocą w rodzinie nie jest związane tylko konkretne działanie, ale przemocą może być również brak takiego działania. Są to przykładowo: zaniechanie, zaniedbanie, niezaspokojenie potrzeb narażające na utratę życia lub zdrowia i powodujące szkody na zdrowiu, w tym psychicznym. Dlatego też formami zaniedbania może być: niewłaściwe

żywienie, zaniedbanie higieny osobistej, izolacja, brak kontroli i pozostawienie bez opieki (w tym upojenie alkoholowe rodziców/opiekunów), zaniedbanie stanu zdrowia, brak zainteresowania realizacją obowiązku szkolnego. Ta forma przemocy stosowana jest szczególnie często w stosunku do dzieci, osób starszych, lub osób niepełnosprawnych, przez ich rodziców lub opiekunów czy domowników.

Ze zjawiskiem przemocy nieodzownie związany jest kryzys i interwencja kryzysowa. Oba te pojęcia nie są terminami precyzyjnymi. „Kryzys” wydaje się jednym z najczęściej używanych w dzisiejszym świecie pojęciem. Słowo to pochodzi z języka greckiego. Czasownik *krinein* – oznacza rozdzielać, odsiewać, rozstrzygać, decydować, sądzić, natomiast pochodzący od niego rzeczownik *krisis* to wybór, rozstrzygnięcie. Władysław Kopaliński w Słowniku wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych kryzys definiuje jako *„okres przełomu, przesilenia, decydujących zmian. Osoba znajdującą się w kryzysie często nie jest w stanie rozwiązać problemu we własnym zakresie. Najlepsze efekty w pomocy osiąga się wykorzystując cechy charakterystyczne dla II fazy kryzysu, tj. silna potrzeba pomocy i podatność na zmianę.”*

Funkcjonuje wiele definicji „*interwencji kryzysowej*”. Wanda Badura – Madej, psycholog kliniczny, definiuje ją jako formę pomocy psychologicznej, polegającą na kontakcie terapeutycznym, skoncentrowanym na problemie wywołującym kryzys, w którym dochodzi do konfrontacji osoby z kryzysem i do jego rozwiązania. Również psycholog kliniczny Helena Sęk uważa, że interwencja kryzysowa jest formą indywidualnej pomocy psychologicznej, ukierunkowaną mniej lub bardziej bezpośrednio na szeroko rozumiany kryzys emocjonalny. Ma ona charakter oddziaływania krótkoterminowego, koncentrującego się na szerokim zakresie zjawisk, mogących mieć wpływ na równowagę emocjonalną jednostki, rodziny i grupy.

Relacja wsparcia interwencyjnego ma charakter przejściowy i krótkotrwały a jej celem są m.in.:

- wspieranie klienta, umożliwienie mu powrotu do emocjonalnej równowagi,
- zapobieganie hospitalizacji,
- skłonienie klienta do innego spojrzenia na wydarzenia krytyczne.

W wielu społeczeństwach zaobserwować można brak reakcji na problem przemocy w rodzinie. Wynika to z funkcjonujących w świadomości społecznej mitów i stereotypów na temat przemocy, które pokazują fałszywy obraz problemu. Usprawiedliwiają one stosowanie przemocy, służą do ukrycia czy zbagatelizowania problemu, przez co utrudniają prawidłowe reagowanie na akty brutalności, czy okrucieństwa wobec bliskich. Dla sprawcy są sygnałem o społecznym przyzwoleniu na przemoc. Do najczęściej spotykanych mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie należą stwierdzenia:

- *„Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać”, „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych”.* Niektóre osoby nie potrafią poradzić sobie z problemami rodzinnymi bez ingerencji osób postronnych. Z drugiej strony wstydzą się lub boją mówić o tym, co dzieje się w domu. Interwencja z zewnątrz może niejednokrotnie zapobiec tragedii.
- *„Przemoc dotyczy tylko rodzin z marginesu społecznego”.* Doświadczenie przemocy nie jest zależne od statusu społecznego, zdarza się także w tzw. „dobrych domach”.
- *„Oznaką przemocy są widoczne ślady na ciele ofiar”.* Przemoc fizyczna pozostawiająca ślady na ciele ofiary jest tylko jedną z form przemocy. Inne formy przemocy dezintegrują funkcjonowanie emocjonalne człowieka.
- *„Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol”.* Alkohol jest jednym z czynników „wyzwalających” przemoc, usprawiedliwieniem jej, ale nie jest przyczyną agresji. Sprawcy przemocy w rodzinie nie zawsze są pod wpływem alkoholu.
- *„Ofiara przemocy wyraża na nią zgodę, gdyby było inaczej, odeszłaby od sprawcy”.* Często ofiara przemocy jest tak osaczona i zastraszona przez sprawcę, iż nie widzi możliwości zmienienia sytuacji, w jakiej się znalazła. Niejednokrotnie problemem jest brak samodzielności finansowej i schronienia.
- *„Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że sobie na to zasłużył”.* Za przemoc zawsze winę ponosi sprawca. Niezależnie od zachowania ofiary będzie on w stosunku do niej agresywny.
- *„Gwałt w małżeństwie nie istnieje”.* Przemoc seksualna ma miejsce także w małżeństwie.

Wszystkie powyższe mity są niezgodne z prawdą. Przemoc może mieć miejsce we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia

lub statusu społecznego czy materialnego. Pamiętać również należy, iż zgodnie z prawem przemoc, wykorzystywanie, bicie, krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem, na które każdy ma prawo, a nawet obowiązek reagować. Świadectwem przemocy są nie tylko widoczne na ciele urazy – przemoc psychiczna nie pozostawia śladów. Osoby doznające przemocy znajdują się w bardzo trudnej sytuacji. Pozostawanie w związku pełnym krzywdzenia wynika między innymi z wyznawania tradycyjnych wartości takich jak miłość, trwałość małżeństwa, mylnego przeświadczenia, że sprawca jest dobry dla dzieci, gdyż ich nie bije, przekonania o zależności ekonomicznej od sprawcy i niemożności samodzielnego funkcjonowania, wiary w obietnice sprawcy, że się zmieni, nieracjonalnego obwiniania się za przemoc, czy też braku wiedzy na temat miejsca, gdzie osoba dotknięta przemocą może znaleźć bezpieczne schronienie i specjalistyczną pomoc.

4. PRZEMOC W RODZINIE W WYBRANYCH DOKUMENTACH MIĘDZYNARODOWYCH I KRAJOWYCH

4.1. Dokumenty międzynarodowe

Prawo międzynarodowe bardzo często reguluje podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia bez przemocy, tortur, bólu, cierpienia. Wydaje się, że najważniejszym dokumentem regulującym tą materię jest *Karta Narodów Zjednoczonych*² z 1945 r., która już w preambule postuluje poszanowanie i zachowanie ludzkich praw oraz podstawowych wolności dla wszystkich bez względu na rasę, płeć, język lub wyznanie. Kolejny dokument międzynarodowy warty przytoczenia to *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka* z 1948 r. Akt ten wprowadził fundamentalne zasady odnoszące się do każdego człowieka ustanawiając, że każdy ma prawo do życia, wolności, bezpieczeństwa, jak również nikogo nie wolno traktować w sposób okrutny, niehumanitarny i poniżający.

Także organizacje międzynarodowe takie jak ONZ czy Unia Europejska wielokrotnie podejmowały inicjatywy mające na celu wyeliminowanie problemu przemocy za pomocą dostępnych im środków. Podmioty te uznały przemoc wobec kobiet w swoich dokumentach i rekomendacjach jako naruszenie praw człowieka. Najbardziej istotnymi dokumentami potwierdzającymi takie działania są:

² Dz.U. 1947, nr 23, poz. 90; kolejne poprawki: Dz.U. 1966, nr 7, poz. 41; Dz.U. 1974, nr 3, poz. 20.

- *Deklaracja Wiedeńska* przyjęta przez Organizację Narodów Zjednoczonych w 1993 roku podczas Światowej Konferencji Praw Człowieka w Wiedniu, która to jednoznacznie stanowi, że przemoc wobec kobiet jest naruszeniem praw człowieka, nawet wtedy gdy dochodzi do niej w tak zwanej sferze prywatnej;
- *Pekińska Platforma Działania i Deklaracji ONZ*, przyjęta podczas IV Światowej Konferencji w Sprawie Kobiet w Pekinie w 1995 roku, podpisana przez 189 państw (w tym Polskę), która szczegółowo określa środki przeciwko stosowaniu przemocy wobec kobiet;
- *Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności*³ z 1950 roku. Dzięki swoim zapisom, dokument ten gwarantuje każdemu prawo do życia, zdrowia i wolności. Jednocześnie uznaje za nielegalne i sprzeczne z prawem tortury, poniżające zachowania i inne formy nieludzkiego traktowania. Niewątpliwie Konwencja jest jednym z kluczowych dokumentów dotyczących między innymi problemu przemocy w rodzinie. Obliguje ona państwa uczestniczące do podjęcia działań mających na celu likwidację przemocy, a także ochronę kobiet przed wszelkimi formami przemocy. W ostatnich latach Rada Europy wydała dużą liczbę zaleceń dotyczących przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i przemocy w rodzinie;
- *Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej*, sporządzona w Stambule w 2011 r. Przez Polskę przyjęta i ratyfikowana w 2015 r. Celem tejże konwencji jest między innymi ochrona kobiet przed wszelkimi formami przemocy oraz zapobieganie, ściganie i eliminację przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, stworzenie szeroko zakrojonego planu ramowego, polityk i działań na rzecz ochrony i wsparcia wszystkich ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, zacieśnianie międzynarodowej współpracy mającej na celu likwidację przemocy wobec kobiet i przemocy domowej;
- *Konwencja o prawach dziecka*⁴, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 1989 roku. Przyjęty dokument ma za zadanie udzielenie gwarancji ochrony dzieci przed przemocą. Uznano w niej bowiem wrodzoną godność oraz równe i niezbywalne prawa wszystkich członków rodziny ludzkiej. Podkreślono także zasadę, że dziecko powinno wychowywać

³ Dz.U. 1993 nr 61 poz. 284.

⁴ Dz.U.1991.120.526; kolejne poprawki: Dz.U.2000.2.11, Dz.U.2012.1333, Dz.U.2013.677.

się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia, a tylko taki stan rzeczy gwarantuje pełny i harmonijny rozwój. Z tego powodu art. 19 Konwencji o prawach dziecka brzmi „Państwa - Strony będą podejmowały wszelkie właściwe kroki w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdy lub zaniedbania bądź złego traktowania lub wyzysku, w tym wykorzystywania w celach seksualnych, dzieci pozostających pod opieką rodzica(ów), opiekuna(ów) prawnego(ych) lub innej osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem. (...) Tego rodzaju środki ochronne powinny obejmować, tam gdzie jest to właściwe, skuteczne przedsięwzięcia w celu stworzenia programów socjalnych dla realizacji pomocy dziecku oraz osobom sprawującym opiekę nad dzieckiem, jak również innych form działań prewencyjnych dla ustalania, informowania, wszczynania i prowadzenia śledztwa, postępowania, notowania wymienionych wyżej przypadków niewłaściwego traktowania dzieci oraz tam, gdzie jest to właściwe - ingerencję sądu.”

- Inne ważne dokumenty prawa międzynarodowego, dotyczące przemocy w rodzinie to:
 - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW;
 - Rekomendacja Komitetu Ministrów Rec.2002/5 w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z dnia 30 kwietnia 2002 roku;
 - Rekomendacja Rady Europy 1450 dotycząca przemocy wobec kobiet w Europie;
 - Rekomendacja Komitetu Ministrów R90/2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc w rodzinie z dnia 15 stycznia 1990 roku;
 - Rekomendacja Komitetu Ministrów R/85/4 w sprawie przemocy w rodzinie z dnia 26 marca 1985 roku;
 - Europejska Konwencja o wykonywaniu prawa dzieci z dnia 25 stycznia 1996 roku;

4.2. Akty prawa krajowego

Podstawowym aktem prawa krajowego ustanawiającym pierwszorzędne prawa człowieka (obywatela) jest *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.* (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.). W rozdziale drugim (pn. „*Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela*”) ustawodawca uregulował i wprowadził kanony prawne zapewniające każdemu fundamentalne wartości, takie jak równość, prawo do życia, nietykalność osobistą i cielesną, ochrony dziecka przed przemocą, wyzyskiem, demoralizacją, ochrony każdego przed niehumanitarnym traktowaniem, torturowanie i wiele innych.

Kolejnym ważnym aktem prawnym regulującym w sposób szczególny kwestię przemocy w rodzinie jest *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (tekst jednolity: Dz. U. z dnia 15 września 2015 r., poz. 1390). Ustawa ta definiuje termin przemocy w rodzinie, a także określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy, tworzy zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec sprawców przemocy.

Dokument ten między innymi nakłada na organy administracji rządowej i samorządowej obowiązki realizacji przypisanych zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zgodnie z art. 6 ust. 3 do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

„1) *opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;*

2) *opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;*

3) *zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;*

4) *zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.*”

Ponadto, poza zadaniami własnymi, jednostki samorządowe szczebla powiatowego są zobligowane do realizacji zadań z zakresu administracji rządowej

takich jak: tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, oraz opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (art. 6 ust. 4 cytowanej powyżej ustawy).

Zgodnie z intencją polskiego ustawodawcy przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym z urzędu. Ponadto wszelkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym Prokuraturę lub Policję. Zaniechanie tego obowiązku może skutkować odpowiedzialnością karną. Obowiązek ten dotyczy zarówno osób, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków dowiedziały się o takim czynie oraz wskutek rozszerzenia katalogu także każdej osoby fizycznej będącej świadkiem przemocy. Powyższe powinności reguluje opisywana powyżej ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Kwestię przemocy reguluje również *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (tekst jednolity: Dz. U. 2016, poz. 487 ze zm.). Ustawodawca przyjął bowiem, że problem przemocy częściej dotyczy rodzin z problemem alkoholowym. W art. 2 wskazanego powyżej aktu prawnego wskazał przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jako jeden ze sposobów przeciwdziałania alkoholizmowi. Ponadto w kolejnym przepisie (art. 4¹) prawodawca zobligował samorząd gminny do udzielania pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe – pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie.

Poza wskazanymi powyżej dokumentami o randze ustawy także *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (tekst jednolity: Dz. U. 2016, poz. 930 ze zm.) określa w sposób formalny kompetencje jednostek pomocy społecznej, których zadaniem jest udzielanie pomocy także osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej. Z problemem przemocy w rodzinie powiązany jest dodatkowo termin interwencji kryzysowej określony w art. 47 powyższej ustawy. Zgodnie z literalnym brzmieniem interwencją kryzysową jest „zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu

zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.” Niewątpliwie przemoc w rodzinie wpisuje się w stan kryzysu i z tego powodu jednostki samorządu zobowiązane zostały do udzielenia pomocy bez względu na posiadany dochód osoby nim dotkniętym oraz do zapewnienia pomocy psychologicznej, poradnictwa socjalnego, prawnego, udzielenia schronienia do 3 miesięcy.

Ponadto kwestia przemocy w rodzinie poruszana jest także w innych dokumentach prawnych o charakterze materialno – prawnym, takich jak: *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny* (tekst jednolity: Dz.U. 2016, poz. 1137 ze zm.) oraz *Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy* (tekst jednolity: Dz.U. 2017, poz. 682). Zgodnie z kodeksem karnym do czynów będących przestępstwem wypełniających znamiona przemocy domowej są:

- ciężki uszczerbek na zdrowiu lub jego rozstrój – art. 156 i 157 kodeksu karnego;
- uszczerbek na zdrowiu dziecka poczętego – art. 157 a kodeksu karnego;
- pozostawianie osoby, względem której jest się obowiązany do opieki, w sytuacjach zagrażających bezpośrednio jej życiu lub zdrowiu – art. 160 kodeksu karnego;
- bezprawne pozbawianie wolności – art. 189 kodeksu karnego;
- groźby popełnienia przestępstwa na szkodę innej osoby lub osoby najbliższej – art. 190 kodeksu karnego;
- uporczywe nękanie, wykorzystywanie wizerunku – art. 190a kodeksu karnego;
- zmuszanie do określonych zachowań - art. 191 kodeksu karnego;
- naruszenie intymności seksualnej – art. 191a kodeksu karnego;
- gwałt – art. 197 kodeksu karnego;
- seksualne wykorzystanie niepełnosprawności lub bezradności – art. 198 kodeksu karnego;
- seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia – art. 199 kodeksu karnego;
- seksualne wykorzystanie osoby poniżej 15 lat – art. 200 kodeksu karnego;
- znęcanie się psychiczne lub fizyczne – art. 207 kodeksu karnego;
- rozpijanie małoletniego – art. 208 kodeksu karnego;

- uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego – art. 209 kodeksu karnego;
- porzucanie małoletniego lub osoby nieporadnej – art. 210 kodeksu karnego;
- uprowadzanie lub zatrzymanie małoletniego wbrew woli osoby powołanej do opieki – art. 211 kodeksu karnego;
- zniesławienie – art. 212 kodeksu karnego;
- naruszanie nietykalności cielesnej – art. 217 kodeksu karnego;
- kradzież na rzecz osoby najbliższej – art. 278 §4 kodeksu karnego;
- przywłaszczenie – art. 284 kodeksu karnego;
- niszczenie mienia – art. 288 kodeksu karnego.

Wartym podkreślenia są zmiany dokonane w 2017 w *Kodeksie karnym*, które dzięki wprowadzeniu zabiegów legislacyjnych zwiększają poziom ochrony małoletnich oraz osób nieporadnych (ze względu na stan psychiczny lub fizyczny). Podstawowe zmiany dotyczyły:

- nałożenia obowiązku na każdą osobę, powiadomienia organów ścigania o ciężkim przestępstwie popełnianym wobec dziecka;
- zaostrzenia kar m.in. za zatrzymanie, uprowadzenie, porzucenie dziecka, a także w przypadku gdy skutkiem porzucenia jest śmierć dziecka;
- zaostrzenia kar wobec sprawców ciężkich uszczerbków na zdrowiu (w tym: pozbawienia wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia, innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby, choroby realnie zagrażającej życiu, choroby psychicznej, całkowitej albo znacznej niezdolności do pracy, albo także innego istotnego zeszpecenia lub zniekształcenia ciała);
- zaostrzenia kary wobec osoby znęcającej się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na wiek, stan psychiczny lub stan fizyczny;
- zaostrzenia kary bezprawnego pozbawienia wolności osoby poniżej 15 roku;
- rozszerzenia okoliczności, które sąd musi uwzględnić wymierzając karę w przypadku jeśli przestępstwo zostało dokonane na szkodę osoby nieporadnej ze względu na wiek lub stan zdrowia, sąd musi wziąć to pod uwagę i wymierzyć odpowiednio wyższą karę.

Osoby doznające przemocy w rodzinie objęte są również ochroną w ramach *Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego*, który określa między innymi: warunki zniesienia przez sąd wspólności majątkowej (art. 52), warunki orzekania o separacji i rozwodzie (art. 56 oraz 61 do 61⁶), warunki orzekania o winie jednej ze stron

w rozkładzie pożycia małżeńskiego (art. 57), rozstrzygnięcia o pozbawieniu lub ograniczeniu władzy rodzicielskiej (art. 58), obowiązki alimentacyjne (art. 133).

4.3. Korelacja Programu Przeciwdziałania Przemocy z innymi aktami i programami

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2025 jest opracowany w spójności z następującymi dokumentami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy na lata 2014 – 2020;
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy na lata 2012 – 2020;
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2017-2024;
- Strategią Rozwoju Powiatu Koszalińskiego na lata 2017 – 2020;
- Strategiami Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Koszalin w powiecie koszalińskim;
- Programami Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie gminy Koszalin w powiecie koszalińskim.

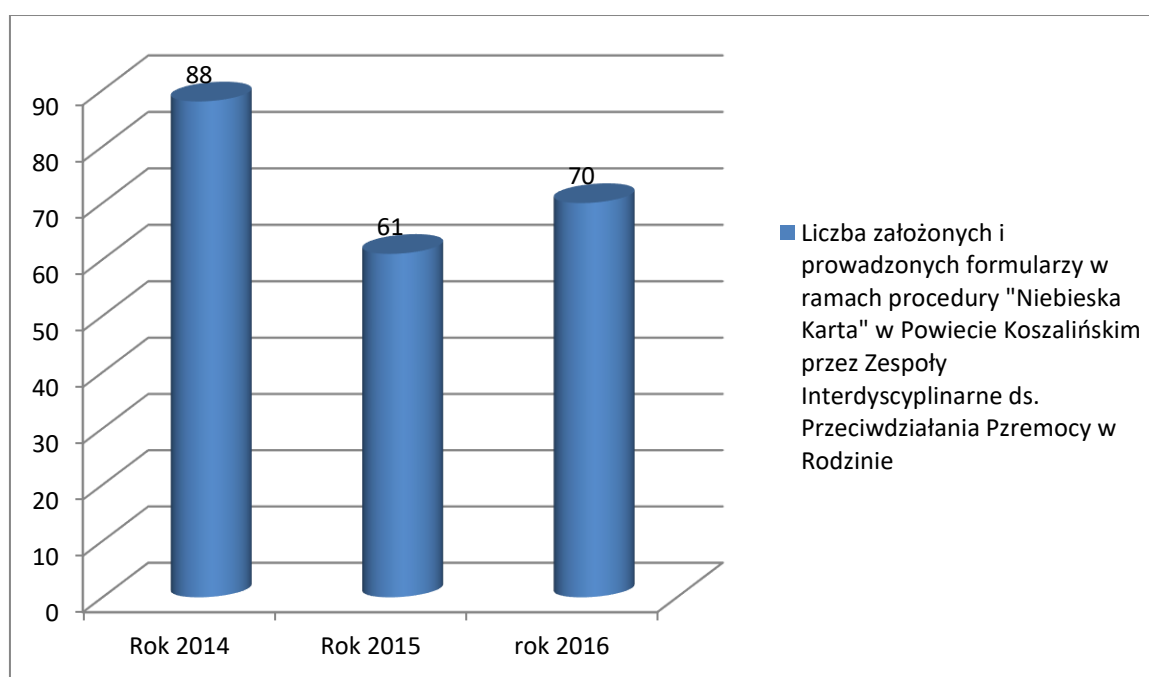
5. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE KOSZALIŃSKIM

Diagnozę środowiska lokalnego Powiatu Koszalińskiego dotyczącego zjawiska przemocy w rodzinie sporządzono w oparciu o informacje uzyskane z różnych służb działających na terenie powiatu: ośrodków pomocy społecznej, zespołów interdyscyplinarnych, Komendy Miejskiej Policji, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie. Działania takie są wynikiem dobrej współpracy (koniecznej, aby skutecznie prowadzić profilaktykę, chronić osoby dotknięte przemocą domową i korygować postawy osób stosujących przemoc) służb i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Kierując się powyższym, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie rokrocznie, przed sporządzaniem Raportu z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy wnosilo o udzielanie informacji z działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Zebrane dane

ukazywały przypadki przemocy w rodzinie oraz jakie działania podejmowały poszczególne podmioty w tym obszarze.

Jak wskazują zebrane statystyki liczba ujawnianych przypadków przemocy domowej plasuje się na podobnym poziomie, nie przekraczając 100 zakładanych nowych formularzy w ramach procedury „Niebieska Karta” (wykres nr 1). W zestawieniu z liczbą mieszkańców powiatu koszalińskiego (dane wg stanu na 30.12 każdego z analizowanych lat, źródło - Główny Urząd Statystyczny) można powziąć informację, że corocznie procedurą „Niebieska Karta” objętych jest ok. 0,11% w roku 2016, 0,09 % w roku 2015, oraz 0,13 % w roku 2014 mieszkańców powiatu. Niski pułap procentowy wskazuje na stopniowy wzrost świadomości społecznej co do problemu przemocy w rodzinie, oraz skuteczności działania służb pomocowych w przypadkach powzięcia informacji o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie.

Wykres nr 1
Liczba założonych i prowadzonych w ramach procedury „Niebieska Karta” w Powiecie Koszalińskim przez ZI

Źródło: Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Posiadając roczne zestawienia dotyczące liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2014 - 2016 dokonana została analiza nasilenia występowania ujawnionych przypadków przemocy w rodzinie na terenie poszczególnych gmin powiatu koszalińskiego.

Tabela nr 2
*Liczba założonych formularzy „Niebieska Karta”
w latach 2014 – 2016 w gminach Powiatu Koszalińskiego*

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba założonych formularzy „Niebieska Karta” w latach 2014 – 2016 w gminach Powiatu Koszalińskiego w stosunku do liczby mieszkańców poszczególnych gmin								
	2014			2015			2016		
	Liczba NK	Liczba mieszkańców	% NK do liczby mieszkańców	Liczba NK	Liczba mieszkańców	% NK do liczby mieszkańców	Liczba NK	Liczba mieszkańców	% NK do liczby mieszkańców
Gmina Będzino	6	8591	0,07	9	8576	0,10	14	8610	0,16
Gmina Biesiekierz	6	6473	0,09	3	6556	0,04	7	6716	0,10
Miasto - Gmina Bobolice	10	9450	0,10	6	9380	0,06	11	9270	0,12
Gmina Manowo	21	6881	0,30	1	6836	0,01	11	6890	0,16
Miasto - Gmina Mielno	7	5082	0,14	6	5006	0,11	6	4975	0,12
Miasto - Gmina Polanów	12	9010	0,13	8	8922	0,09	5	8867	0,06
Miasto - Gmina Sianów	18	13734	0,13	24	13757	0,17	16	13765	0,12
Gmina Świeszyno	8	6741	0,12	4	6811	0,06	7	6978	0,10

Źródło – opracowanie na podstawie materiałów Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz <http://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/Tables.aspx> .

Analizując powyższą tabelę można zauważyć obszary (gminy), w których występowanie udokumentowanej w formie procedury „Niebieska Karta” przemocy domowej jest większe. Zwrócić uwagę należy na fakt, że nie ma obszaru, który rokrocznie posiada największy procent założonych formularzy NK do liczby mieszkańców. Różnice w liczbie założonych formularzy NK można tłumaczyć zmiennymi danymi, tj. zróżnicowaniem społecznym (w tym strukturami rodzinnymi i statusem), zawodowym, odsetkiem osób bezrobotnych, osób utrzymujących się z prac dorywczych, osób uzależnionych od alkoholu i innych używek.

Dokonano także badania podmiotów, które wszczynają procedurę „Niebieskiej Karty”, czyli są pierwszą instytucją, która dostaje informację o przemocy, oraz zakładając formularz potwierdza występowanie tego zjawiska i informuje ofiarę o podstawowych prawach, uprawnieniach, instytucjach świadczących pomoc. Niewątpliwie podmiotem reagującym jako pierwszy na wszelkie postępowania będące czynami zabronionymi jest Policja. Wynika to ze specyfiki zadań ustawowych i dostępności funkcjonariuszy 24 godziny na dobę.

Tabela nr 3
Podmioty wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”.

Rok	Policja	Pomoc Społeczna	Oświata	Ochrona Zdrowia
2015	38	29	7	3
2016	55	17	4	2
ŁĄCZNIE	93	46	11	5
Udział %	60 %	30 %	7 %	3 %

Źródło – opracowanie na podstawie materiałów Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Mając na uwadze powyższe również Policja jest istotnym realizatorem przedsięwzięcia ukierunkowanego na wzrost stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmując jako pierwszy organ liczne interwencje w tym zakresie.

Tabela nr 4

*Działania Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie
w latach 2014 - 2016 w zakresie sprawców przemocy domowej
na terenie powiatu koszalińskiego*

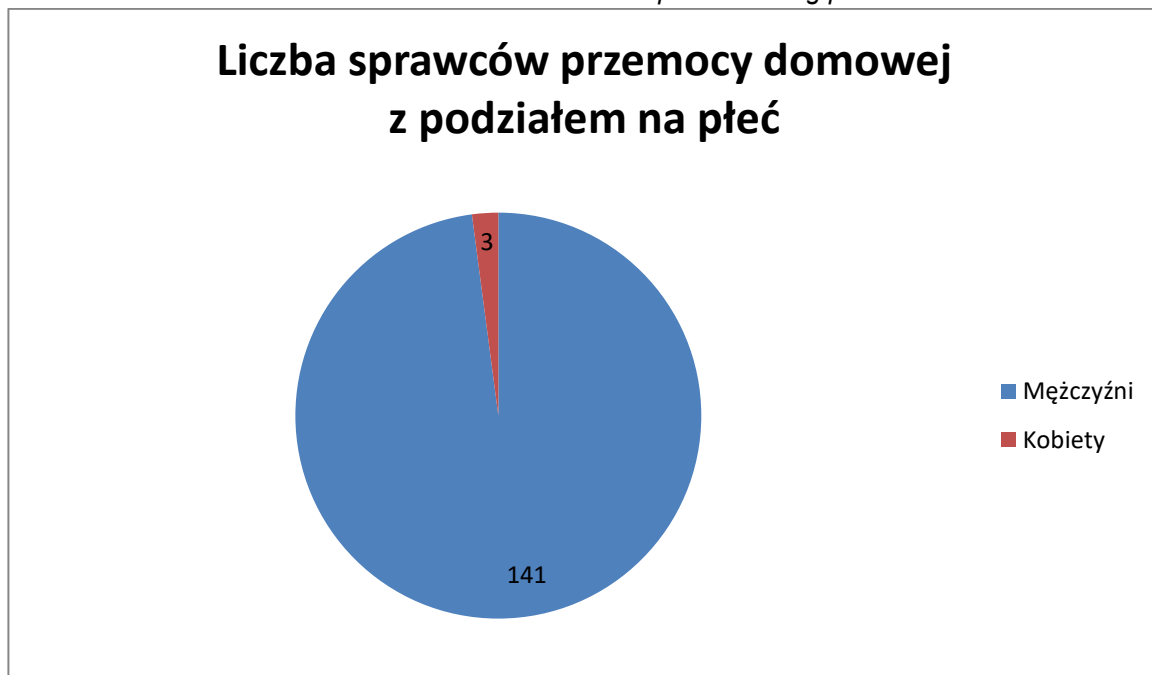
L.p.	Nazwa zadania	2014 r.	2015 r.	2016 r.
1	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych ogółem, w tym: – dotyczących przemocy w rodzinie – procedura Niebieskiej karty	382 47	420 31	952 37
2	Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie: Miejsce interwencji: – miasto (Bobolice, Polanów, Sianów) – wieś (Będzino, Biesiekierz, Manowo, Mielno, Świeszyno)	12 10	87 124	16 21
3	Liczba sprawców przemocy domowej ogółem, w tym: – mężczyzn – kobiet – dzieci do lat 13 – nieletni 13 do 18 lat	25 25 0 0 0	85 83 2 0 0	37 36 1 0 0
4	Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem, w tym: – Kobiety – Mężczyźni – Nieletni Przewiezionych do izby wytrzeźwień ogółem, w tym: – Kobiety – Mężczyźni – Nieletni	17 0 17 0 15 0 15	53 2 51 25 1 24 0	30 1 29 0 18 0 18 0
5	Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej ogółem, w tym: – Pokrzywdzonym – Sprawcom	0 0 0	2 2 0	1 1 0
6	Liczba dzieci przewiezionych do szpitali, placówki, oddanych pod opiekę osoby spokrewnionej	0	0	0
7	Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej, w których prowadzona była procedura Niebieskiej Karty	b/d	6	22
	Liczba informacji przesłanych w sprawie przemocy do:	25	34	37

– Ośrodków pomocy społecznej	25	34	37
– Gminnych zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	0	0	0
– Placówek służby zdrowia	0	0	0
– Placówek oświatowych	0	0	0
– Organizacji pozarządowych	0	0	0
– Innych	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie

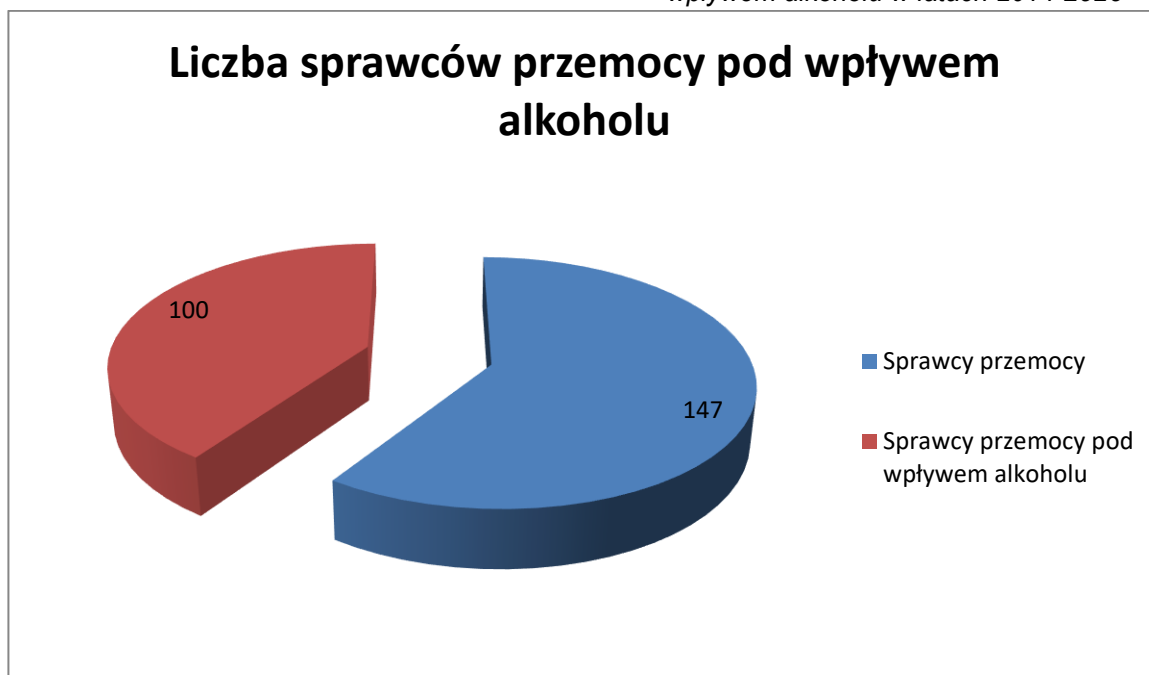
Analiza danych Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie wskazuje, spadek interwencji domowych w stosunku do interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie. W roku 2014 liczba interwencji związanych ze zgłoszeniem przemocy domowej w stosunku do ogólnej liczby interwencji wynosił ok. 12,3 %, w roku 2015 7,3 %, aby roku 2016 wynieść 3,8 %. Wyliczając średnią z ostatnich 3 lat uzyskać można dane, że niecałe 8 % interwencji domowych związanych było ze stosowaniem przemocy w rodzinie. Ponadto na uwagę zasługuje fakt, że w niemalże 98 % przypadków sprawcami przemocy byli mężczyźni (na 147 sprawców 3 osoby to kobiety), z czego ponad 67 % sprawców było pod wpływem alkoholu (97 mężczyzn na 141 sprawców). Obrazuje to poniższy wykres.

Wykres nr 2
Liczba sprawców przemocy domowej
z podziałem wg płci w latach 2014 - 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie

Wykres nr 3
*Liczba sprawców przemocy pod
wpływem alkoholu w latach 2014-2016*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych
Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie

Nieco inaczej przedstawiają się dane z Ośrodków Pomocy Społecznej, gdzie na podstawie informacji z lat 2015 – 2016 sprawcami przemocy w 90 % byli mężczyźni (131 mężczyzn na 144 osoby stosujące przemoc). Nie zmienia to jednak faktu, że co najmniej w 9 przypadkach na 10, osobami stosującymi przemoc byli mężczyźni.

Wykres nr 4
Liczba sprawców przemocy pod
wpływem alkoholu w latach 2014-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych
Zespołów Interdyscyplinarnych
ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Analizie poddano również dane wynikające z prowadzenia Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Tabela nr 5
Uczestnicy w Programach korekcyjno – edukacyjnych
w latach 2014 - 2016

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie								
2014			2015			2016		
Osoby wytypowane	Osoby które przystąpiły do Programu	Osoby które ukończyły Program	Osoby wytypowane	Osoby które przystąpiły do Programu	Osoby które ukończyły Program	Osoby wytypowane	Osoby które przystąpiły do Programu	Osoby które ukończyły Program
22	15	12	41	18	6	34	15	5

Źródło: opracowanie własne

W zestawieniu z poprzednim wykresem można wnioskować, że w latach 2015 – 2016, na 131 osób stosujących przemoc tylko 75 wyraziło wolę uczestnictwa w Programie (57%), z czego do Programu przystąpiło 33 osób. Ukończyło go natomiast tylko 11 osób.

Wartym podkreślenia jest fakt, że tylko w jednym przypadku instytucje monitorujące osoby po zakończeniu programu poinformowały o powrocie do zachowań przemocowych. Świadczy to o wysokim efekcie zastosowanych oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.

Jak wynika z powyższej analizy działania w stosunku do rodzin, w których dochodzi do przemocy wdrażane i realizowane są przez szereg służb, podmiotów. Specyfika i złożoność omawianej problematyki niewątpliwie wymagają współpracy pełnego wachlarza instytucji. Tylko efektywne łączenie wiedzy, kompetencji i możliwości stwarza realną szansę na skuteczną eliminację (lub co najmniej zmniejszenie skali) zjawiska przemocy w rodzinie.

6. ZASOBY POWIATU

W Powiecie Koszalińskim funkcjonują następujące podmioty/instytucje, które zakresem działań obejmują zapobieganie i zwalczanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz obowiązek zapewnienia ochrony ofiarom przemocy w rodzinie:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie w strukturach, którego funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej wykonujący zadania pomocy społecznej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na szczeblu powiatowym takie jak: poradnictwo specjalistyczne, udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach. Ponadto PCPR w Koszalinie realizuje Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, Program psychologiczno – terapeutyczny, programy profilaktyczne.
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, która udziela pomocy psychologiczno – pedagogicznej rodzicom, dzieciom;
- 8 ośrodków pomocy społecznej, które wykonują zadania pomocy społecznej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym, takie jak: przyznawanie i wypłacanie zasiłków, tworzenie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie interwencji kryzysowej, zapewnienie schronienia i posiłku dla osób tego potrzebujących;
- 8 Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, których zadaniem jest realizacja działań określonych w gminnych programach przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar

w rodzinie, integrowanie i koordynowanie działań podmiotów wchodzących w skład Zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez: diagnozowanie problemu przemocy, działanie w środowisku zagrożonym przemocą, inicjonowanie interwencji w tych środowiskach, rozpowszechnianie informacji o instytucjach świadczących pomoc z zakresu przeciwdziałania przemocy;

- 8 Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, których głównymi zadaniami powiązаныmi z problemem przeciwdziałania w przemocy to: inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych ujętych w formie gminnych programów, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, uczestnictwo w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych;
- Powiatowy Konwentu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Forum to zostało utworzone na podstawie Uchwały Nr 167/2016 Zarządu Powiatu w Koszalinie z dnia 8 czerwca 2016 r. W jego skład wchodzi 11 osób, które są przedstawicielami instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy, na terenie powiatu koszalińskiego. Do głównych zadań Powiatowego Konwentu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie należy: opracowanie wspólnych rozwiązań w ramach współpracy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony osób dotkniętych przemocą, przedkładanie propozycji zmian w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012 – 2017, zbieranie i przekazywanie informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie, gromadzenie informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie tworzenia nowych miejsc pomocy dla osób krzywdzonych (bądź wspieranie już istniejących placówek), opracowanie nowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2025.
- Sąd Okręgowy w Koszalinie oraz Sąd Rejonowy w Koszalinie, które będące instytucjami wymiaru sprawiedliwości zajmują się orzekaniem

w sprawach dotyczących czynów karalnych o znamionach różnych form przemocy;

- Kuratorzy Okręgowi działający przy Sądzie Okręgowym oraz Kuratorzy Sądowi działający przy Sądzie Rejonowym prowadzący postępowania wykonawcze m.in. wobec osób skazanych za czyny związane z przemocą w rodzinie;
- Prokuratura Okręgowa w Koszalinie oraz Prokuratura Rejonowa w Koszalinie będące organami ścigania zobowiązanymi do prowadzenia postępowań karnych za czyny będące formami przemocy;
- Komenda Miejska Policji w Koszalinie w skład, której wchodzi 2 Komisariaty Policji, której podstawowymi obowiązkami są ochrona życia, zdrowia, mienia obywateli, ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, prewencja popełnianiu przestępstw, wykrywanie przestępstw, współpraca z instytucjami w powyższym zakresie itd.;
- Placówki oświatowe usytuowane na terenie powiatu koszalińskiego, które niejednokrotnie są inicjatorem pomocy dziecku dotkniętego przemocą w rodzinie;
- Służba zdrowia (w tym szpital wojewódzki, poradnie specjalistyczne i zakłady podstawowej opieki lekarskiej), do których zadań należy udzielenie podstawowej opieki medycznej oraz umiejętne przeprowadzenie rozmowy rozpoznającej przemoc, a następnie poinformowanie o uprawnieniach i instytucjach świadczących pomoc w tym zakresie. Ważnym aspektem jest także wydanie zaświadczenia lekarskiego o doznanych obrażeniach, które jest wydawane przez każdego lekarza nieodpłatnie. Ponadto lekarz informuje osobę krzywdzoną o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji przez biegłego lekarza (która jest nieodpłatna w przypadku wystawienie zlecenia przez organ ścigania).
- Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, które przyjmują dziecko na podstawie orzeczenia sądu, doprowadzenia przez Policję lub Straż Graniczną, oraz na wniosek rodzica, dziecka lub innej osoby w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

7. ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Współpraca międzyinstytucjonalna w ramach Powiatowego Konwentu Przeciwdziałania Przemocy Przygotowanie merytoryczne specjalistów różnych instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie Stosowanie procedury NK Prowadzenie Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy Funkcjonowanie miejsc hostelowych w ramach PIK Oferta pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie	Silnie zakorzenione zjawisko przemocy w rodzinie w obyczajowości przez mity i stereotypy funkcjonowania rodziny Brak wypracowanej i obowiązującej powiatowej procedury interweniowania i monitorowania w sytuacjach przemocy domowej obejmującej wszystkie podmioty zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy domowej Niewystarczający przepływ informacji pomiędzy instytucjami udzielającymi pomocy dla osób doznających przemocy Brak dostępności usług psychologicznych i prawnych Niewystarczający przepływ informacji pomiędzy instytucjami udzielającymi pomocy dla osób stosujących przemoc Niewystarczająca liczba specjalistycznych szkoleń dla poszczególnych grup zawodowych w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy oraz postępowania z osobami uwikłanymi w przemoc w rodzinie oraz szkoleń interdyscyplinarnych Wtórna wiktymizacja osób doświadczających przemocy spowodowana działaniami służb Trudności w odseparowywaniu sprawców przemocy od ofiar Brak reakcji, bierność i tolerancja społeczności lokalnej dla przemocy w rodzinie i zachowań dysfunkcyjnych Niski poziom świadomości społecznej i wiedzy o zachowaniach, reakcjach, działaniach i skutkach przemocy w rodzinie

Szanse	Zagrożenia
Realizacja Krajowego, Wojewódzkiego i Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Realizacja Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy Możliwość pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł na Programy z zakresu przeciwdziałania przemocy Kampanie i programy edukacyjne o charakterze krajowym wpływające na wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie problemu przemocy domowej	Duże szkody społeczne spowodowane przemocą w rodzinie Bierność świadków przemocy (sąsiadów, osób postronnych, członków rodziny) Stereotyp wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów Brak konsekwentnych działań organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości wobec sprawców przemocy, dlatego rodzi to w nich poczucie bezkarności Niejasne uregulowania prawne Niepełne wykorzystywanie obowiązujących przepisów prawnych w celu ochrony ofiar przemocy

8. CEL GŁÓWNY, KIERUNKI I OBSZARY DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

Program ma przyczynić się do ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej, dlatego też istotne jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych na ochronę ofiar przemocy, edukowanie osób stosujących przemoc korygujących agresywne postawy i zachowania, działania profilaktyczne, podnoszenie kompetencji podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz zwiększenia współpracy pomiędzy instytucjami.

Celem głównym jest wyeliminowanie (ograniczenie) zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie koszalińskim.

Obszar działań: Profilaktyka i edukacja społeczna

Cel: Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców powiatu koszalińskiego.

Lp.	Cel szczegółowy	Działania	Realizator	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy	Edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie (m.in. prelekcje, pogadanki kierowane do mieszkańców powiatu koszalińskiego).	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja Placówki oświatowe	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba przeprowadzonych działań (prelekcji, pogadanek) Liczba osób uczestniczących w działaniach
		Realizacja projektów mających na celu edukację społeczną oraz promocję zachowań społecznych, wolnych od przemocy	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba zrealizowanych projektów Liczba osób uczestniczących w projekcie
2	Poszerzenie wiedzy mieszkańców powiatu koszalińskiego na temat przemocy w rodzinie	Upowszechnianie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy na stronach internetowych	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba udostępnionych informacji na stronach internetowych
		Organizowanie kampanii, konferencji dotyczących problematyki przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba kampanii, konferencji Liczba osób uczestniczących w kampanii, konferencji
		Współpraca z mediami, wymiana informacji pomiędzy mediami i instytucjami odpowiedzialnymi za	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba kampanii medialnych Liczba artykułów, audycji radiowych i telewizyjnych

		rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie.	Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Policja		
--	--	--	--	--	--

Obszar działań: Pomoc i ochrona osób dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie

Cel: Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą

Lp.	Cel szczegółowy	Działania	Realizator	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Udzielanie pomocy, wsparcia i informacji osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez poradnictwo specjalistyczne, terapię (poradnictwo prawne, rodzinne, socjalne, itp.) i działania interwencyjne	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Policja Placówki oświatowe Placówki Opieki Zdrowotnej Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne Organizacje	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba udzielonych porad z podziałem na porady poszczególnych specjalistów Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach poradnictwa specjalistycznego Liczba informacji przekazanych/przesłanych do właściwych instytucji o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie Liczba podjętych działań interwencyjnych

			pozarządowe		
		Prowadzenie działań w stosunku do osób uwikłanych w przemoc w rodzinie w ramach interwencji kryzysowej -	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Policja	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba wszczętych procedury „Niebieska Karta.” Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. Liczba grup roboczych powołanych w ramach procedury „Niebieskie Karty.” Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska Karta”
		Zapewnienie bezpiecznego schronienia i izolację osób dotkniętych przemocą w PIK oraz SOW dla Ofiar Przemocy (Białogard, Świnoujście)	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba posiadanych miejsc w PIK Liczba osób objętych pomocą w zakresie zapewnienia odzieży i ubrania Liczba osób skierowanych przez OPS do PIK Liczba osób objętych schronieniem (z podziałem na kobiety, mężczyzn i dzieci)
		Realizacja projektów mających na celu zmniejszenie negatywnych skutków występowania przemocy w rodzinie	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba zrealizowanych projektów Liczba osób uczestniczących w projekcie
		Udostępnienie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba udostępnionych informacji na stronach internetowych Liczba przesyłanych (przekazanych) do instytucji informatorów

Obszar działań: Korygowanie postaw osób stosujących przemoc

Cel: Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Lp.	Cel szczegółowy	Działania	Realizator	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Tworzenie i realizacja Programu oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Policja Sąd Rejonowy	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba ramowych Programów KE Liczba edycji (grup warsztatowych) Programów KE Liczba godzin warsztatowych w ramach Programu KE Liczba osób wytypowanych Liczba osób przystępujących do Programu Liczba osób, które po raz kolejny przystąpiły do Programu Liczba osób, które dobrowolnie przystąpiły do Programu KE do liczby osób, którzy zostali skierowani do Programu KE postanowieniem SR lub Prokuratury Obecność zakwalifikowanych osób na poszczególnych zajęciach/spotkaniach; Liczba osób, które ukończyły Program Liczba osób uczestniczących w terapii uzależnień
		Rozszerzanie i promocja Programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	PCPR	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Coroczna aktualizacja instytucji realizujących programy KE Liczba przesyłanych informatorów o podmiotach realizujących Programy KE do KMP, SR w Koszalinie i Szczecinku, PR Rej., Gminom, do 15 lipca każdego roku. Liczba przesyłanych do instytucji papierowych broszur Liczba przesyłanych podmiotom współpracującym

					przy realizacji zadania, ramowych założeń Programu KE
		Aktywność i współpraca oraz wymiana informacji pomiędzy jednostkami pomocy społecznej, SR Koszalin, SR Szczecinek i KMP Koszalin	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja Sąd Rejonowy	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba wniosków skierowanych przez podmiot zlecający realizację programu do instytucji odpowiedzialnych za realizację działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie kierowania osób stosujących przemoc w rodzinie na zajęcia korekcyjno edukacyjne Liczba przysyłanych do realizatora Programu list osób wytypowanych do udziału w Programie KE Liczba osób wytypowanych do udziału w Programie
2	Monitoring i wsparcie dla uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych po zakończeniu programu	Monitorowanie uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych po zakończeniu programu	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja Sąd Rejonowy	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba podmiotów realizujących monitoring Liczba osób stosujących przemoc po ukończeniu Programu Liczba osób u których nastąpiło poprawa i brak stosowania przemocy Liczba osób które ukończyły terapię uzależnień w trakcie okresu monitorowania
		Organizacja i prowadzenie grup wsparcia	PCPR	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba edycji (grup warsztatowych) grup wsparcia Liczba godzin warsztatowych w ramach grupy wsparcia Liczba osób uczestniczących
3	Tworzenie i realizacja programów terapeutyczno - psychologicznych	Realizacja programów terapeutyczno - psychologicznych	PCPR	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba Programów terapeutyczno - psychologicznych Liczba edycji (grup warsztatowych) Programów terapeutyczno - psychologicznych Liczba godzin warsztatowych w ramach Programu terapeutyczno - psychologicznych Liczba osób wytypowanych Liczba osób przystępujących do Programu

					Obecność zakwalifikowanych osób na poszczególnych zajęciach/spotkaniach; Liczba osób, które ukończyły Program
4.	Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	Realizacja programów profilaktycznych	PCPR	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba programów profilaktycznych Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach programów profilaktycznych

Obszar działań: Podnoszenie jakości pracy służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Cel: Zwiększenie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Cel szczegółowy	Działania	Realizator	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Doskonalenie umiejętności kadr	Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń na temat przemocy domowej, skierowanych do pracowników socjalnych, policji, pedagogów, służb medycznych, członków gminnych zespołów interdyscyplinarnych	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba zorganizowanych szkoleń na temat przemocy w rodzinie Liczba osób uczestniczących w zorganizowanych szkoleniach na temat przemocy w rodzinie

		Udział osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w szkoleniach i innych formach doskonalących.	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Policja Placówki oświatowe Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne Placówki opieki zdrowotnej	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy Liczba osób uczestniczących w szkoleniach na temat przemocy w rodzinie
		Tworzenie materiałów instruktażowych, procedur postępowania wobec występowania przemocy w rodzinie	PCPR Policja	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba opracowanych materiałów Liczba przesyłanych (przekazanych) do instytucji materiałów

Obszar działań: Współpraca instytucji oraz organizacji pozarządowych na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie.

Cel: Prowadzenie zintegrowanych działań przez instytucje w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie

Lp.	Cel szczegółowy	Działania	Realizator zadania	Termin realizacji	Wskaźnik
1	Nawiązywanie współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Opracowywanie oraz realizacja projektów mających na celu wzmocnienie współpracy organizacji oraz instytucji działających w obszarze przeciwdziałania zjawiska przemocy w rodzinie	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Policja	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba opracowanych i zrealizowanych projektów Liczba osób uczestniczących w projekcie
		Wymiana wiedzy i doświadczeń oraz nawiązywanie współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Policja Prokuratura Sąd Rejonowy Placówki Opieki Zdrowotnej Organizacje pozarządowe	zadanie ciągłe, realizowane w latach 2018 – 2025	Liczba instytucji współpracujących, które są zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie Liczba członków Powiatowego Konwentu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Liczba spotkań Powiatowego Konwentu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Liczba informacji przekazanych instytucjom w zakresie których znajduje się działanie przeciwdziałania przemocy w rodzinie Liczba spotkań osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

9. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO – PRAWNE PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

9.1 Podstawy prawne sporządzenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy

Artykułem 6 ust. 3 pkt 1 ustawodawca nałożył na samorząd szczebla powiatowego obowiązek opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Poprzedni dokument przyjęty został uchwałą Nr XV/117/12 Rady Powiatu w Koszalinie z dnia 21 lutego 2012 r. pn. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koszalińskim na lata 2012 – 2017 (dalej zwany „programem”). Z uwagi na długofalowy charakter działań z zakresu przeciwdziałania przemocy obecny Program jest jego kontynuacją i ma na celu skuteczne działania eliminujące (redukujące) zjawisko przemocy w rodzinie.

Najważniejszym aktem prawnym standaryzującym przemoc domową jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1390), która zawiera normy prawne określające zadania podmiotów publicznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Pozostałe akty prawne regulujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz.1782 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2016 r., poz. 1137 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 1749 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 682);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. Nr 50 poz. 259);
- Uchwała nr 167/2016 Zarządu Powiatu w Koszalinie z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie Powołania Powiatowego Konwentu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

9.2 Misja

Misją programu jest skuteczna realizacja zadań przez instytucje, służby, jednostki samorządu terytorialnego w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz efektywne wzmocnienie rodzin i mieszkańców powiatu koszalińskiego zagrożonych tym problemem.

9.3 Realizatorzy i Partnerzy Programu

Działania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną, czy też wsparciem rodziny i jej członków. Ważnym aspektem w efektywnej realizacji powyższego Programu jest funkcjonowanie Powiatowego Konwentu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który wpisane ma w zadaniach m.in. ustalanie treści corocznego Raportu z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, zbieranie i przekazywanie informacji na temat zjawiska

przemocy w rodzinie, opracowanie wspólnych rozwiązań w ramach współpracy ze wszystkimi partnerami i inne zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizatorami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koszalińskim są:

1. Starostwo Powiatowe w Koszalinie,
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie,
3. Ośrodki Pomocy Społecznej i Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z terenu powiatu koszalińskiego,
4. Policja,
5. Sąd,
6. Prokuratura,
7. Placówki oświatowe,
8. Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny,
9. Zakłady Opieki Zdrowotnej,
10. Poradnie ds. uzależnień,
11. Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne.

9.4 Odbiorcy działań

Niniejszy program skierowany jest do:

1. Ofiar przemocy w rodzinie będących w szczególności:
 - a) dziećmi, młodzieżą;
 - b) współmałżonkami lub partnerami w związkach nieformalnych;
 - c) innymi osobami prowadzącymi wspólne gospodarstwo domowe;
 - d) osobami niepełnosprawnymi;
 - e) osobami starszymi.
2. Sprawców przemocy w rodzinie.
3. Świadców przemocy.
4. Przedstawicieli władz lokalnych, instytucji, organizacji pozarządowych oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.
5. Społeczności lokalnej.

9.5 Monitoring realizacji Programu

Monitorowanie jest procesem, mającym na celu zbadanie stanu realizacji Programu oraz zgodności z postawionymi celami i założeniami. Istotą tej czynności jest wyciąganie obiektywnych wniosków z tego, co zostało i nie zostało wykonane. Na podstawie monitoringu można również modyfikować dalsze poczynania w taki sposób, aby efektywnie realizować Program na obszarze powiatu. W związku z tym Program będzie ewaluowany przez cały okres jego realizacji i w miarę potrzeby będzie modyfikowany.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie będące głównym realizatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koszalińskim na lata 2018 - 2025, po zebraniu danych od realizatorów i partnerów programu będzie składało Radzie Powiatu Koszalińskiego raport z realizowanych działań, po zakończeniu roku budżetowego.

10 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Jednym z warunków rzetelnej realizacji wskazanych powyżej celów Programu są źródła jego finansowania. Bezspornym jest fakt, że Program będzie realizowany w sposób ciągły w celu osiągnięcia zdefiniowanych celów w wyznaczonych obszarach i kierunkach. Podejmowane działania odbywać się będą w ramach współpracy z samorządami gminnymi i wojewódzkim, organizacjami pozarządowymi, Policją, Prokuraturą, Sądami Rejonowymi i Okręgowymi oraz innymi podmiotami w których zakresie działania mieści się szeroko rozumiany problem przemocy w rodzinie.

Charakter Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wskazuje, że realizacja założonych przedsięwzięć nie może być finansowana wyłącznie z jednego źródła. Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu powiatu,
- środki przekazane powiatowi z budżetu państwa (dotacje),

- projekty konkursowe oraz pozakonkursowe w ramach środków rządowych i ministerialnych,
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, fundusze norweskie), itp.

11 PODSUMOWANIE

Powiatowy Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koszalińskim na lata 2018 - 2025 będzie stanowić podstawę do podejmowania działań w przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, pracy z osobą stosującą przemoc, zwiększenia dostępności profesjonalnej pomocy. Ponadto Program przyczyni się do rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej. Zapewni również działania zwiększające dostępności pomocy dla rodzin z problemem przemocy, ukształtuje w świadomości i opinii społecznej negatywne skutki przemocy w rodzinie.

Wszystkie działania realizatorów i ich partnerów, powyższego dokumentu – Starostwa Powiatowego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, ośrodków pomocy społecznej, Sądu Rejonowego, Prokuratury, Policji, Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówek oświatowych, organizacji pozarządowych, zakładów opieki zdrowotnej, poradni ds. uzależnień, skierowane będą na ograniczanie (eliminację) skali zjawiska przemocy oraz zapewnienie ochrony osób doświadczających w rodzinie. Z tego powodu w jego realizację zaangażowano wszystkie instytucje i organizacje na co dzień pracujące na rzecz mieszkańców powiatu koszalińskiego.

Treść projektu Programu była konsultowana z mieszkańcami powiatu koszalińskiego oraz instytucjami w zakresie których które zakresem działań obejmują przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.